POSUDEK NA DIPLOMOVOU PRÁCI

Marek Fillinger: Sam Shepard: Pohřbené dítě

Diplomant si vytkl zajímavý úkol zjistit, nakolik je možné přenést do českého (a slovenského) prostředí hru amerického dramatika (prozaika, herce) Sama Sheparda „Pohřbené dítě".

V úvodní kapitole se zabývá osobností autora, jeho rodinným zázemím, životní a autorskou dráhou a konkrétními díly. Neopomine zasadit osobnost a dílo autora do kontextu americké kultury a upozorňuje na zásadní vlivy, které do značné míry autorovo dílo formovaly. Bohatě přitom čerpá ze sekundární literatury, prokládá text řadou citací z autorů, kteří se Shepardovým dílem zabývali, ale i ze samotných her (v češtině a slovenštině).

V následující kapitole se pak zevrubně věnuje hře „Pohřbené dítě" jako druhé části rodinné trilogie. Předkládá nástin děje a upozorňuje na základní témata a motivy, které se vyjevují nejen v textu, ale dosti podstatně zůstávají i v podloží hry. Upozorňuje na jejich nedořečenost, náznakovost a symboličnost a z toho vyplývající nejasnost a možné odlišné interpretace hry. I zde mnohé závěry a argumentace ilustruje řadou vložených citátů jak ze sekundární literatury, tak ze hry samé (opět v různých existujících překladech). Následně si všímá i nové verze hry, která vznikla v součinnosti s připravovaným novým nastudováním hry. Poukazuje zde na problematiku střetu původního autorského záměru s úpravou hry pro divadelní konkretizaci. Na příkladech textových posunů v úpravě je zřejmá větší vstřícnost vůči divákovi. Autorova vlastní úprava hry v těchto intencích představuje i jakýsi zajímavý předstupeň k interpretačnímu procesu, který probíhá při překladu hry do cílového jazyka.

V poslední části se pak diplomant zaměřuje na tři překlady hry (dva české, jeden slovenský) a v úplném závěru se velice stručně zmiňuje o první inscenaci hry v Ostravě, která, jak se zdá, v režijní (dramaturgické a snad i herecké) úpravě text opět do velké míry přetvořila.

Na diplomové práci je třeba vyzdvihnout řadu věcí. Má výraznou informativní hodnotu. Diplomant zjevně provedl důkladnou rešerši látky, provedl hloubkovou analýzu textu hry a shromáždil mnoho informací ze sekundárních zdrojů. Své poznatky pak sděluje barvitě dynamickým a čtivým způsobem. Chvályhodný je záměr dostat se až na dřeň výchozího textu v napojení na všechny myslitelné kontextové aspekty, a pak dílo konfrontovat s jeho cílovou podobou v překladu. Podle mého názoru má ale práce určité koncepční problémy v tom, že „kolážovité" dílo popisuje místy poněkud „kolážovitým" způsobem. Barvitost a dramatičnost podání je někdy poněkud na úkor koncepčnosti a

promyšlenější kompozice práce. Občas se jisté argumenty opakují nebo na jiném místě osvětlují z jiného hlediska, takže v tomto smyslu práce působí místy poněkud roztříštěně. Opravdu důkladný a objevný rozbor hry je vystavěn z podstatné míry na mínění jiných, takže se vlastní názor diplomanta někdy poněkud vytrácí. Pokud jde o kapitolu o překladech, byť je vzhledem k celkovému rozsahu poněkud krátká, je nutno říct, že se v ní diplomantovi úspěšně podařilo ukázat rozdílnosti v jednotlivých pojetích a že posuny a chyby v překladech posuzuje se zjevným jazykovým citem. Lze jen vyjádřit politování nad tím, že více prostoru nebylo věnováno textovým úpravám k ostravské inscenaci hry. Domnívám se, že by pak měl diplomant důkladnější materiál k tomu, aby si na otázku o převoditelnosti tohoto textu dokázal přesvědčivěji odpovědět.

Nicméně největším nedostatkem práce je její formální podoba. V textu zůstala řada literních chyb (např. dětství místo dějství), zcela nevyřešený je problém dvojích úvozovek, jsou zde chyby v interpunkci u vložených vedlejších vět, ale najdou se zde i hrubé chyby gramatické (chybný tvar zájmena mě/mně, ji/jí, chyby v psaní i/y atp). Je zřejmé, že práce byla dokončovaná ve spěchu, a je jen škoda, že nezbyl čas na poslední důkladné pročtení a odstranění těchto zcela zbytečných nedostatků.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem hodnotím práci jako velmi dobrou až dobrou.

Doc. PhDr. Jiří Josek
Ústav translatologie

11. 9. 2011